

US 13/17 Mandater og sammensetning av fakultetsstyrer og instituttråd (oppfølging av US 101/16)

Saksnr: 15/05990-44   Saksansvarlig: John B. Møst, *universitetsdirektør*
Møtedag: 09.03.2017   Informasjonsansvarlig: John B. Møst, *universitetsdirektør*

Dokumenter i saken:

- Stillingsbeskrivelse for dekaner
- Stillingsbeskrivelse for instituttleder
- Saksframlegg i US 101/16 - uttrykt
- NIFU-rapport 2016:7: Evaluering av ordningen med fakultets- ... uttrykt

I sak US 101/16 besluttet styret at medvirkning fra studenter og ansatte blant annet skal skje gjennom formaliserte fakultetsstyrer med fagstrategisk fokus og gjennom etablering av instituttråd. Styret ba universitetsdirektøren komme tilbake med forslag til mandat og sammensetning av disse til styremøtet 9. mars 2017.

Denne saken er en gjennomgang av rolle- og myndighetsfordelingen mellom dekanen/AM-direktør og fakultetsstyret/AM-styret med forslag til mandat for fakultetsstyrene som sikrer medbestemmelse over utviklingen av den faglige virksomheten, men som ikke rokker ved dekanens ansvar for kvalitet i, og effektiv drift av, enheten. Det er videre lagt særlig vekt på å bevare en enhetlig og ubrutt ledelseslinje fra nivå 1 (rektor og direktør) til nivå 3 (instituttledere).

Styrets behandling av saken gir ikke retning til hva som skal være instituttrådernes oppgave. Universitetsdirektøren mener mandatet bør være tilsvarende det som ligger til fakultetsstyret, med andre ord at det skal behandle og gi råd om den faglig/strategiske utviklingen av instituttets portefølje. Saker av mer driftsmessig art vil instituttleder måtte hente råd og informasjon ulike steder avhengig av sakenes art.

For begge disse organene er det foreslått et relativt lite format, men slik at alle grupper er representert uten at noen gruppering har flertall alene. Til fakultetsstyrene foreslås 9 medlemmer, AM-styret 7 (AM har ikke studenter) og 7 til instituttrådene.

Ledelse av fakultetsstyrene/AM-styret og instituttrådene er foreslått lagt til et eksternt medlem for å unngå uheldig sammenblanding av roller, bevare en ubrutt ledelseslinje - og, ikke minst, å gi samfunnsrelevans autoritet i styrenes behandling.

Forslag til vedtak:

1. Styret vedtar mandat for, ledelse av og sammensetning av fakultetsstyrene/museumsstyret i tråd med forslaget i saksframlegget.
2. Styret vedtar mandat for, ledelse av og sammensetning av instituttrådene i tråd med forslaget i saksframlegget.

Stavanger, 17.02.2017

John B. Møst
Universitetsdirektør

US 13/17 Mandater og sammensetning av fakultetsstyrer og instituttråd (oppfølging av US 101/16)

Utredning

I sak 101/16 vedtok styret at det fortsatt skal være styrer på fakultetsnivå. I samsvar med universitetsdirektørens argumentasjon i saken vedtok styret at de nye fakultetsstyrene skal ha et klart faglig/fagstrategisk mandat.

I 2002/03 (125/02 og 80/03) vedtok høyskolestyret en ny ledelsesmodell der dekaner og instituttledere ble tilsatt på åremål, og der disse fikk økonomi- og resultatansvar for sine enheter. I samsvar med dette vedtok styret at enhetene skulle ha fakultets/instituttråd som skulle ivareta medinnflytelse for de ansatte. Det var enighet om at styrer ville skape klarhet i ledelseslinjene som definerte økonomi- og resultatansvar.

I 2010 (32/10) innførte styret likevel styrer på de to nivåene, riktignok med et avgrenset mandat i forhold til det mandat universitetsstyret har etter loven. Styret pekte likevel på at resultat- og økonomiansvar fortsatt skulle ligge hos leder.

Etter seks år med denne modellen, og etter to runder med evalueringer, er konklusjonen at det ikke har fungert etter intensjonen. Jeg henviser til sak 79/16 og sak 101/16 samt de to evalueringsrapportene fra NIFU.

NIFU-rapportene peker på inkonsistensen mellom oppgavene lagt til fakultetsstyret og stillingsbeskrivelse for dekanene. Der står det blant annet:

- Dekan har det faglige og administrative resultatansvar for fakultetets totale virksomhet
- Dekan har økonomisk resultatansvar for fakultetet
- Dekan rapporterer til rektor (faglig) og universitetsdirektør (administrativt)

Samtidig skulle fakultetsstyret vedta budsjett for fakultetet og strategi innenfor rammen av universitetsstyrets strategi.

Det som blir viktig når en skal søke å lage en oppgavefordeling mellom dekanen og fakultetsstyret, er å passe på at fakultetsstyret får i oppgave å ta standpunkt til strategi og faglig program og at dekanen får i oppgave å håndtere de virkemidler og de rammer som fakultetet skal benytte for å oppnå strategiens mål - samtidig som dekanen oppfyller de krav og forventninger han blir stilt ovenfor i ledelseslinjen. I så måte er økonomi og ressursdisponering virkemidler.

Et slikt skille oppfyller styrets forventninger fra drøftingen av sak 79/16, der det ble pekt på at det måtte bli en klargjøring mellom ansvar for dekan og styre og at det måtte forenkles og effektiviseres. Styret må være i hovedsak strategisk, mens dekanen skal ivareta det operative ansvaret.

Vurdering av styrer

Mandat

Universitetsdirektøren ser at dette nødvendiggjør en oppgavedeling, der mandatet for styret gis et fagstrategisk fokus, og der styret gjør faglige prioriteringer og valg innenfor universitetsstyrets sine strategiske rammer. Samtidig må mandatet være slik at dekanen får rammer til å løse oppdraget han har fullt resultatansvar for overfor ledelsen.

En arbeids- og oppgavedeling der styret bestemmer strategi og faglig prioritering, samtidig som dekanen får oppgaven med å implementere aktiviteten med de midler og den stab han har, bør gi en god utvikling.

Det har vært argumentert med at på andre universitet har fakultetsstyrer også økonomi i sitt mandat. Det gjelder blant annet ved UiO og NTNU. Vi bør imidlertid ha i mente at det er variasjoner internt i disse institusjonene, og at ansvarslinjene og ledelsesstruktur er forskjellig fra institusjon til institusjon.

Mandatet til fakultetsstyrer ved andre universiteter kan derfor ikke uten videre appliseres på vår institusjon. Direktøren er av den oppfatning at Universitetet i Stavanger er best tjent med klare styringslinjer, dvs. at dekanens resultatansvar må bety at han også skal ha hånd om forvaltningen av fakultetets økonomi.

Universitetsdirektøren foreslår derfor følgende mandat:

- *Være høringsinstans til strategiske planer og andre saker av betydning for fakultetet*
- *Fastsette fakultetets strategiske planer*
- *Fastsette fakultetets studietilbud og fremme forslag til universitetsstyret/ utdanningsutvalget om etablering/akkreditering og nedlegging av studietilbud*
- *Fastsette områder for satsninger på forskning, innovasjon og formidling*

Et slikt mandat oppfyller forventningene fra universitetsstyret som har bedt om en opprydding i ansvar og oppgaver, samtidig som det skulle forenkles og effektiviseres. Her får styret velge retning og faglig prioritering, samtidig som dekanen får hånd om virkemidlene. Styret får færre, men mer fokuserte saker.

Selv med en slik fordeling av oppgaver, må dekanen holde styret informert om de økonomiske rammene, og legge disse til grunn i utredninger om strategiske valg og muligheter for endring i virksomhet.

Styrets sammensetning

Fakultetsstyrene bør ikke være for store, men når flere grupper skal inn i styret må en viss størrelse aksepteres. Det må være representasjon fra faglige og teknisk-administrativt ansatte, studentene må være med og i tillegg må det være ekstern representasjon. Universitetsdirektøren mener den eksterne representasjonen bør være minst på tre personer. Målet må være å ta vare på ekstern faglig ekspertise innenfor fakultetets portefølje, regional representasjon og representasjon fra den del av samfunnslivet som tar imot studentene. Slik oppfyller vi KDs forventninger om samfunnsinnflytelse og brukerrepresentasjon. Samtidig bør styret settes slik sammen at ingen grupper får flertall, på samme måte som loven spesifiserer for universitetsstyret. Universitetsdirektøren foreslår derfor slik sammensetning:

Fakultetsstyrene

4 faglig ansatte - høyst 2 fra hvert representerte institutt

2 studenter

1 teknisk-administrativt ansatt

3 eksterne

Arkeologisk museum

3 faglig ansatte

1 teknisk-administrativt ansatt

3 eksterne

Grunnen til at det er forslag om å spre representantene på flere institutt, er at det er viktig med så bred representasjon som råd.

Leder for styret

Universitetsdirektøren mener leder for styret bør være en av de eksterne representantene. Med en intern leder får vi en inkonsekvens knyttet til at styrets leder til daglig er underlagt dekanen. I tillegg har erfaring vist at med ekstern leder får vi et mer overordnet fokus i diskusjonene, og det bringer oftere inn eksterne synspunkt. Av dagens fire enheter på nivå to, har tre allerede ekstern styreleder. Noen mener dekanen vil kunne være leder, noe som i og for seg er greit med en valgt dekan, men etter direktørens syn bør vi her se til hva loven sier i forhold til ansatt rektor. Der er loven tydelig, rektor er administrerende direktør, og som sådan er han den «utøvende makt», satt opp mot styret som er den «lovgivende».

Når institusjonene har tilsatt rektor, utnevnes eksterne medlemmer av Kunnskapsdepartementet etter forslag fra universitetsstyret. Det samme gjelder styreleder. Etter samme prinsipp foreslår

universitetsdirektøren at eksterne medlemmer oppnevnes av universitetsstyret etter forslag fra fakultetsstyret - og likeledes at fakultetsstyreleder utpekes av universitetsstyret. Universitetsstyret kan eventuelt delegere denne oppgaven til rektor.

Vurdering av instituttråd¹

Mandat

Universitetsdirektøren mener at universitetsstyret også bør fastsette mandat for instituttrådene. En slik fastsetting sikrer at rådene har entydige og sammenlignbare oppgaver og fokusområder. I tillegg bør de ha et mandat som samstemmer med virksomhetens strategi og oppgaver. Etter samme tankegang som for fakultetsstyrene foreslår derfor direktøren følgende:

Instituttrådet gir instituttleder råd i følgende saker:

- *Strategiske planer på instituttets fagområde*
- *Instituttets studietilbud*
- *Områder for satsninger på forskning, innovasjon og formidling*
- *Instituttrådet skal også høres i ad hoc-saker som har strategisk betydning for instituttet*

Her er oppgavene de samme som på fakultetet, men rettet mot instituttets strategi. Med et slikt mandat sikrer man at instituttlederen har instituttets syn med i prosesser og avgjørelser.

Også instituttrådene bør være håndterlige i størrelse og ha en balansert sammensetning, og universitetsdirektøren foreslår at rådene består av følgende:

2 faglig ansatte
1 TAP
2 studenter
2 eksterne

Leder for rådet

I samsvar med argumentasjonen ovenfor foreslår universitetsdirektøren at leder pekes ut blant de eksterne medlemmene. På instituttnivå, hvor de interne medlemmene sitter enda tettere på virksomheten, er det særlig viktig at lederen er så nøytral som råd. Eksterne medlemmer, og leder, pekes da ut av fakultetsstyret etter forslag fra instituttrådet.

Forslag til vedtak:

1. Styret vedtar mandat for, ledelse av og sammensetning av fakultetsstyrene/museumsstyret i tråd med forslaget i saksframlegget.
2. Styret vedtar mandat for, ledelse av og sammensetning av instituttrådene i tråd med forslaget i saksframlegget.

Stavanger, 17.02.2017

John B. Møst
Universitetsdirektør

Sonja Meyer
Underdirektør

---

¹ I denne saken regnes Lesesenteret som institutt. Læringsmiljøsentret har styre oppnevnt av KD og berøres ikke av universitetsstyrets vedtak